

KULTTUURI

FANTASIAN KATSOTUIMMAT

1. Sex and the City 1 452 (1)
2. Indiana Jones ja kristallikallon valtakunta 533 (2)
3. The Happening 243 (-)
4. The Incredible Hulk 204 (-)
5. Lumottu lelukauppa 108 (5)

Jyväskylän Fantasia-elokuvateatterin viime viikonlopun (13–15.6.) viisi suosituinta elokuvaa katsomäärineen (suluissa edellisen viikonlopun sijoitus).

Australia odottaa nimikkofilmistään apua turismiin

Sydney: Australian matkailuala odottaa, että maan nimeä kantava suurelokuva nostaa sen turismin uuteen nousuun. **Nicole Kidmanin** tähdittämä *Australia* saa maailmanlaajuisen ensi-iltansa marraskuussa. Ausseilla on filmin tehosta ennakkotapaus: Crocodile

Dundeen leffaseikkailut houkuttivat maahan ison turistivirran 1980-luvulla.
– Uutuusfilmin katsojamäärä saattaa nousta kymmeniin miljooniin. Elokuva tekee ihmisille tutuksi vähän tunnettuja piirteitä Australian luonnosta, historiasta ja alkuperäis-

kulttuurista, lupaa matkailuministeri **Martin Ferguson**.
Filmin ohjaa australialainen **Baz Luhrmann**, joka muistetaan *Moulin Rouge* -elokuvas-taan. Kertomuksessa brittiläisen ylhäisönainen (Kidman) ihastuu kengurumaan karjapaimeneen (**Hugh Jackman**).

Hienointa on kuvata tavallista arkea, ei suuria tapahtumia, jotka ovat pahimmillaan kuin näytelmää.

Lehtikuvaaja Timo Marttila

Kanava-Kanal repeää hirtehiseksi agenttiseikkailuksi

KESÄTEATTERI

NAISSAAREN NÄYTTÄMÖ Kanava-Kanal
Ensi-ilta Vaajakosken Naissaarella 15.6.2008

Sunnuntai-ilta noin kello seitsemän on itselleni kenties viikon päivästä juuri se hetki jolloin olen kaikkein vetämättömin, viikko on takana ja seuraava ei ihan vielä alkanut eikä tee mieli liikahtaa mihinkään. Näin lienee muillakin, sillä Naissaaren Näyttämön *Kanava-Kanal* -esityksen ensi-illassa olisi riittänyt vielä sija useammallekin. Onneksi irtaannuin kodin tiukoista pihdeistä, vajaan parin tunnin esityksen jälkeen pyöräilin kotiin vallan hyvällä tuulella.

Näyttämön sielu **Aira Airola** on kirjoittanut ja ohjannut humoristisen ja moneen suuntaan kaartuvan näytelmän, jossa pienet ihmiset odottavat herroja kanavan vihkiäisiin ja juhlavalmisteluissa ilmenee jos jonkinlaista säätämistä ja sählintä. Ihanan beckettmäistä on se, että herrat eivät tietenkään koskaan saavu. Odotus saa aikaan ihmisissä mitä kummallisimpia reaktioita ja lopulta näyttämölle on kerääntynyt varsin kirjava joukko kansalaisia, niin Suomesta kuin Venäjältä.

Tapahtuma-aika on vuosi 1994, viisivuotisen kanavanrakennusprosessin aikana Suomessa on eletty pankkikriisiä ja Neuvostoliitto on kaatunut, joten juhlatoukimunta ei edes tiedä, ketkä Venäjän heroista ovat paikalla tulossa. Ahtisaarta puolestaan odottavat mm. Raili Huolman, entinen pankkitoimihenkilö, nykyinen miljoonavelallinen ja hänen ystävänsä, ylivilkas rauhanaktivisti Lutteri

Pujo, jotka yrittävät anoa Raillille armahdusta pojalle taatuista veloista.

Paikalla pyörivät myös luokkaretkeltä karanneet eppuloikalaiset, yläasteen työharjoittelijat ja esimerkiksi koululainen H. Moilanen, jonka puolestaan värvää pitämään nimilistoja Vova Ivanov, venäläinen turvamiest. Vova etsii kuumeisesti Ahmat Bitumia, Burjatian kaasukenttien uutta omistajaa, jonka on räjäytettävä kanava saadakseen takaisin kenttien kauppapaperit, jotka on muurattu kanavan kiivekseen. Paikalle pyörähtää kaiken kukkuraksi paikallistelevision tähti-toimittaja kuvaajineen, pari tulkkiä, lopen tyympäntynyt kunnan lomalta hälytetty toimeenpanopäällikkö, cateringyrittäjä, merenkulkulaitoksen pomo ja eräs Vanja, joka lopulta päätyvät kaikki etsimään kadonnutta dynamiittia.

Tämän kaoottisen systeemin katkaisee aina ihanasti piskuisen punainen Lada, jota vetävät näyttämön poikki vanhemmat ahavoituneet miehet kuin Volgan lautturit kansanaan laulaen venäläisiä suloisia lauluita kansanlauluja; kanavan vilkkusilmäiset rakentajat.

Airolan teksti on lämmissämielinen ja hauska, toteutus kokonaisuudessaan korkeallemman rehti ja aito. Luonnollisesti on tuva ja hellyttävästi kömpelö näytelmä – sympaattinen soppa ainutlaatuisen kauniissa Naissaarella.

PAULIINA SIEKKINEN

• Käsikirjoitus ja ohjaus: Aira Airola. Musiikin ohjaus: Jaana Eloranta. Rooleissa mm: Ari Dufva, Fanny Allen, Ella Eloranta, Oskari Lahtinen, Bobby Boulter, Tauno Ladonlahti, Eeva Ikonen, Arja Helmola, Kari Eloranta, Marjatta Pitkänen

Lehtikuvaaja Timo Marttila sanoo, että nuoret kuvaajat "heiluttavat horisonttia, korostavat värejä ja ottavat muotokuvia laajakulmalla". KUVA: JANI LAUKKANEN

Lehtikuvan uudistajapolvea

HELSINKI

Mia Pajunen

Jyväskyläläinen **Timo Marttila**, 30, kuuluu 44 nuoren lehtikuvaajaan joukkoon, jonka kuvia on valittu Suomen Valokuvataiteen museon New Generation – kuvajournalismin nuoret näkijät -näyttelyyn. Näyttely esittelee 2000-luvun taitavimpia kuvajournalisteja, joiden tyyleistä voi tunnistaa digitaameroiden ja kuvankäsittelyn mahdollisuudet.

– Niistä huolimatta hyvä kuva syntyy aina kuvaushetkellä, sanoo Timo Marttila. Näyttelyn toisen kuraattorin **Hanna-Kaisa Hämäläisen** mukaan Marttila on monipuolinen kuvaaja, jonka töissä näkyy kuvajournalismin perinteitä kunnioittava, ratkaisevan hetken taltioiminen yhdistettynä nykypäivän ilmaisuun.

Ajan ja hetken tallentajana

Juuri oikean hetken taltioiminen on kullekin lehtikuvaajan työssä haastavinta. Kuvattessaan Marttila pyrkii luonnollisuuteen ja karsastaa kuvien liiallista käsitteilyä, jolla otokset on lehtikuvaajan mielestä helppo pilata.

– Vastustan sirkustemppeja. En pidä siitä, että kuvattavalla teetetään jotain hänelle epäluontevaa sillä perusteella, että uskotaan toimituksen toivovan jotain repäisevää. Haluan kuvata ihmiset sellaisina kuin he ovat, toteaa Marttila. Hän luonnehtii kuvaustapaansa dokumentaaliseksi ja kuvaa mieluiten tilanteissa, joissa tapahtumien kulkuun ei tarvitse puuttua.

Tällaisissa tilanteissa on kuvattu myös Marttilan näyttelykuvat: metropoliitta **Johannes** vihkimässä Näsijärven vettä sekä tietoteknikan opiskelija **Jari Bergman** kolmen tietokoneen näyttöruudun ja television ääressä.

– Marttilan kuvissa yhdistyy usein huumori ja syvempi sanoma. Molemmat New Generation -näyttelyyn valitut Marttilan kuvat antavat paljon ajateltavaa nykypäivän yhteiskunnastamme, toteaa kuraattori **Hämäläinen**, jyväskyläläistutain hänkin. Jälkimmäisen kuvan nuori lehtikuvaaja otti Bergmanista entisessä kotitalossaan Tampereella Suomi 48h -projektin aikana. Siinä sata lehtikuvaajaa kuvasi viime lokakuussa Suomea kahden vuorokauden ajan. Marttilan aiheena olivat opiskelijat.

Nyt lehtikuvaaja on töissä Mikkelissä, mutta viettää viikonloppuja Jyväskylässä, joka on ollut hänen kotikaupunkinsa taas reilun kuukauden.

– Äärimmäisen sekavan työ- ja opiskelu-

Timo Marttila ei halua teettää kuvattavillaan sirkustemppeja. Jyväskyläläinen on mukana nuorten lehtikuvaajien suurnäyttelyssä Helsingissä.

New Generation -näyttelyn kuraattori **Hanna-Kaisa Hämäläinen** on kotoisin Jyväskylältä. Hän työskentelee valokuvaajana pääkaupunkiseudulla.

historian takia olen asunut eri puolilla Suomea, sanoo Jyväskylässä, Tampereella, Helsingissä ja Mikkelissä asunut Marttila.

Nuori puoli luo uutta

Marttilan nykyinen työ alkoi luontokuvausharrastuksesta. Ennen lehtikuvaajaksi päätymistään Marttila ehti opiskella tietotekniikka Tampereen teknillisessä yliopistossa, josta hän vaihtoi Tampereen ammattikorkeakouluun verkkomedian opintoihin.

– Sen alan töitä en ole ikinä tehnyt, mutta suoritin tutkinnon väkisin loppuun, vaikka opiskeluaikana tajusin, että minusta tulee lehtikuvaaja, mies kertoo. Opiskelu ei kuitenkaan loppunut. Kun Tampereen yliopistossa aloitettiin visuaalisen journalismin maisteriohjelma, Marttila haki ja tuli hyväksytyksi siihen ammattikorkeakoulututkintonsa ansiosta.

Mutkainen tie lehtikuvaajaksi lienee ainakin laajentanut nuoren kuvaajan näkökulmaa.

Jotkut kuvaajat tekevät nimeä selvästi tunnistettavalla tyylillä, mutta Marttila pyrkii välttämään maneereita.
– Samojen visuaalisten keinojen jatkuva käyttö olisi tylsää, hän toteaa.

HELSINKI

Mia Pajunen

New Generation – kuvajournalismin nuoret näkijät -näyttelyyn on ensimmäistä kertaa koottu useiden 2000-luvun nuorten lehtikuvaajien otoksia.

Näyttelyn kuraattorit **Hanna-Kaisa Hämäläinen**, 35, ja **Rami Hanafi**, 28, ovat itsekin nuoria lehtikuvaajia. Kuvaajia ja kuvia valitessaan he ovat käyneet läpi suuren määrän lehtiä sekä selanneet nettisivuja ja portfolioita.

– Nuori kuvaajasukupolvi erottuu vanhemmista kuvajälkensä puolesta, mutta kuvattava maailma on tapahtumineen samankaltainen vuodesta toiseen. Vain kasvat vaihtuvat, sanoo Hämäläinen.

Hänen mukaansa tyypillistä lehtikuvaajan työlle ovat samaan päivään mahtuvat ääripäät: missikisat ja asunnottomat. Kuraattorit ovat pyrkineet kokoamaan näytteille tämän koko skaalan.
Lehtikuvaaja **Sami Kero** on taitavasti ku-

– Etelä-Savossa minut ehkä voidaan tunnistaa, sillä lehtikuvaajia on vähän. Sen sijaan Tampereella nuoren polven kuvaajia on paljon ja he käsittelevät kuvat usein eri tavoin kuin vanhemmat kuvaajat. Tosin itse en juuri käytä nuorille tyypillisiä tehokeinoja, kertoo Marttila.

Marttilan mukaan varsinkin nuorten lehtikuvaajien kuvissa näkyvät vaikutteet kuvauksen eri alueilta, myös mainoskuvista. Nuoret heiluttavat horisonttia, korostavat värejä ja ottavat muotokuvia laajakulmalla.

Yksinkertainen on kaunistaa

Kun lehtikuvaaja vihdoin asettuu itse kuvattavaksi, hän alkaa tulkita itseään laajakulmalinsin läpi katsovan miehen kuvaustyylillä.

Koska kyseessä on kuvaaja, ei liene ihme, että Marttilakin tarttuu lopulta kameraan, ja näyttää millaisen kuvan hän ottaisi kuvaajastaan. Se on symmetrinen, tyylillä käästi pelkistetty.

Marttila pitää yksinkertaisuudesta.
– Hienointa on kuvata tavallista arkea, ei suuria tapahtumia, jotka ovat pahimmillaan kuin näytelmää, hän sanoo.

• New Generation – kuvajournalismin nuoret näkijät Valokuvataiteen museossa Helsingissä 24.8.2008 saakka.

Kuva muuttuu, maailma ei

vannut Ruandan kansanmurhasta syytettyä miestä vastaan todistavat ihmiset, joiden kasvoja ei voi nähtä.

Juliana Harkin perhepotretien ja valmistuskuviensa kaltaisena toteutettu muotokuva edustaa puolestaan lehtikuvaan laantuvia vaikutteita.

Yksi poikkeuksellinen näyttelykuva on **Teemu Kuusimurron** otterävää ja vino otos, jonka hän kuvasi Tallinnan mellakoista vuonna 2007.

– Tätä valintaa kuvaaja itse hieman ihmetteli, mutta mielestämme se tiivistää mielenosoituksen tunnelman, kertoo Hämäläinen.

Aikamme yhteiskunnan ilmiöistä kertovat muun muassa **Juuso Westerlundin** kuvat karaokekansasta ja **Kaisa Rautahaimon** sarja kauneusleikatusta äidistä.

Henkilökuvia on näyttelyssä paljon, sillä monet asiat ilmaistaan lehdissä nykyään henkilöiden kautta. Sikäli kuvat ovat kuitenkin perinteisiä, että suomalaista huumoria niissä esitellään melankolian kautta.

Toinen kulta jää Pöhlölään

KARSTULAN KESÄTEATTERIN VIRKKU-RYHMÄÄ

Pöhlölään kulta-aarre
Ensi-ilta Wanhat Wehkeet -ulkoareenalla 15.6.2008

Karstulan kesäteatterin Virkkuryhmäläisistä muotoutuu tänä suvena hölmöläiskylän asukkaista, joiden päättävät kullankimalluksesta sekaisin.

Kylässä, jonka tarkkaa sijaintia ei kukaan tiedä, vietetään tavallisen hidasta ja omalaatusta päivää, kunnes näytelmän parhaimman roolisoorituksen tekemään **Antti Äijäsen** näyttelemä **Reino Pöhlölä** löytää vedenhakureissullaan kullankaivajan kaivon pilottamia kultakimpaleita. Pöhlölä ehdottaa vaimoleen, ettei aarteesta hiiskuta muille, mutta **Martta Pöhlölä (Mervi Turpeinen)** on jo avannut suunsa.

Martta pistää toimeksi ja tilaa upean kauneudenhoitoviihdekeskuksen, joka saa kylän naiset ihastuksesta sekaisin. Huhu löytyneestä kullasta kiirii pian Karstulan Wanhat Wehkeet -areenan ulkopuolelle ja maantierosvojen Pietun ja Palikan korviin. He haluavat osalliseksi kulta-aarteesta, mutta aiheet päätyvät pidätykseen, joka naurattaa katsojon pienimpiä.

Karstulalaisen **Ville Virkkusen** ja tamperelaisen **Katri Hätiin** käsikirjoittaman sekä Hätiin ohjaaman lastenteatterin hölmöläistarina on puolollaan vuoroin lapsia, vuoroin aikuisia naurattavaa tilannekomikkaa ja keho kieltä. 40-minuuttinen koken perheen musiikkikomedia *Pöhlölään kulta-aarre* sopii yli kolmevuotiaalle katsojille, mutta englannin kielestä väännetty lausahdukset ja viittaukset karstulalaisen Amerikan valloitukseen eivät kaikille auvaudu.

Hölmöläistarina on höystetty **Olli Oikarin** hauskaasti sanoitettavilla kappaleilla, reippaalla ja

Kaivosta löytynyt kulta-aarre tuo Pöhlölään hölmöläisperheen Reinolle (Antti Äijäsen) ja Martalle (Mervi Turpeinen) vain hetken onnen.
KUVA: PIIA HIETAMAKI

kauniilla sävellyksillä. Lystikäs ja hölmö, muttei tyhmä hölmöläisperhe todistaa olevansa rehellistä kansaa, sillä kultakimpaleet palautetaan lopuksi omistajalleen.

– Älä Martta välitä, sinulle jäi toinen kulta, Reino lohduttaa vaimoaan.

– Ai, mikä toinen kulta, Martta vaatii selvennyksiä ennen kuin hölmöläistarina saa onnellisen lopun.

Pöhlölään kulta-aarre on jatkoa hölmöläistarinalle, jonka kolmas osa esitetään ensi talvena.

PIIA HIETAMAKI

• Käsikirjoitus: Ville Virkkunen ja Katri Häti. Ohjaus: Katri Häti. Rooleissa: Antti Äijäsen, Mervi Turpeinen, Noora Leppänen, Bruno-Koira, Hannu Kivinen, Tuija Räsänen, Iida Tuomikoski, Pekka Maukonen, Noora Pekkanen, Roosa Pekkanen, Niina Pekkanen, Nenna Tyri, Susanna Leppänen, Juulia Lahti, Marika Jokinen ja Maria Salo. Musiikki: Olli Oikari. Lavastus: Jani Jalvanen, Tiina Virkkunen ja apurit. Puvustus: Suvi Pennanen-Oikari ja Nurkkateatteri. Äänisuunnittelu: Pekka Siiskonen. Äänien ajo: Markku Toivonen.